SÖK, LÄR OCH INSE TILLSAMMANS

Yrkeshögskolebibliotekens strategi för samarbete

2007 – 2010

Förord

Den första strategin för yrkeshögskolornas bibliotek gjordes upp för tidsperioden 1998-2003. År 2001 började man utarbeta den andra biblioteksstrategin och slog fast att den skulle gälla för åren 2003-2007. Arbetet med den tredje strategin påbörjades i god tid före utgången av den andra strategiperioden. Alla yrkeshögskolebibliotek bjöds in att delta i arbetet och en arbetsgrupp med uppdraget att koordinera arbetet utsågs i Villmanstrand 4.4.2006 vid AMKIT-konsortiets årsmöte. Arbetsgruppen förberedde programmet för det strategiseminarium som hölls i Koli 14-15.6.2006, där bibliotekscheferna förde fram sin syn på yrkeshögskolebibliotekens strategiska riktlinjer för de följande åren.

Det grundläggande strategiarbetet lyckades utmärkt och arbetsgruppen fick en ypperlig utgångspunkt för det skrivarbete, som gruppen har utfört både över nätet och vid kontaktmöten. De första versionerna av strategin behandlades vid bibliotekschefernas möten 26.10.2006 och 11.1.2007. Biblioteken gav därtill sina kommentarer under två utlåtanderundor. I februari 2007 bad man om utlåtanden av referensgrupperna och fick in fem svar. Strategin godkändes vid AMKIT-konsortiets generalförsamling 21.3.2007.

Den nya strategin är i kraft ända till år 2010, dvs. längre än undervisningsministeriets och yrkeshögskolornas nästa mål- och resultatavtalsperiod 2007-2009. Genom ett mera långsiktigt strategiarbete ville man svara mot förändringarna i bibliotekens struktur och verksamhet.

Man valde en lösning där strategin betjänar såväl yrkeshögskolorna som AMKIT-konsortiet, så att även de enskilda biblioteken kan använda strategin som ett redskap för att utveckla servicen. Med strategin säkrar man också AMKIT-konsortiets verksamhet för att utveckla YH-biblioteken och samarbetet mellan dem, men också AMKIT som en del av biblioteksnätverket.

I strategiarbetet har vi dragit nytta av de strategier som våra samarbetspartner gjort och som finns nämnda i källförteckningen.

Vi vill tacka bibliotekscheferna och andra som gett sina utlåtanden för sakkunnig feedback, kritik och nya tankar.

Helsingfors 21.3.2007 AMKIT-konsortiets strategiarbetsgrupp

Bibliotekschef Arja Kuisma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, ordförande
Bibliotekschef Marita Ahola, Vasa yrkeshögskola
Chef för informationstjänsten Ulla Ohvo, Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu
Bibliotekskoordinator Kauko Maskulainen, Humanistinen ammattikorkeakoulu
Chef för informationstjänsten Kaisa Rissanen, Tampereen ammattikorkeakoulu
Sakkunnig medlem, utvecklingschef Katri Vänttinen, AMKIT-konsortiet (till 31.12.2006)
Sakkunnig medlem, utvecklingschef Tarja Takaranta, AMKIT-konsortiet (från 1.1.2007)
Sakkunnig medlem, chef f. informationstjänsten Jari Tyrväinen, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu

---

Begrepp som används i strategin:
AMKIT-konsortiet = samarbetskonsortium för yrkeshögskolornas bibliotek (www.amkit.fi)
ARENE rf. = rådet för yrkeshögskolornas rektorer (www.arene.fi)
Biblioteken = yrkeshögskolornas bibliotek
Projekt Huvudkontoret = ett projekt finansierat av undervisningsministeriet, för att utarbeta gemensamma serviceformer för yrkeshögskolornas bibliotek

SÖK, LÄR OCH INSE TILLSAMMANS

Yrkeshögskolebibliotekens strategi för samarbete 2007 - 2010

AMKIT-konsortiet

Yrkeshögskolorna grundade konsortiet AMKIT år 2001 för att koordinera yrkeshögskolebibliotekens gemensamma projekt och samarbete. Konsortiet fungerar genom sina verksamhetsorgan och medlemsbibliotek. Stadgeenliga beslutande organ är generalförsamlingen och ledningsgruppen. Konsortiet omfattar dessutom olika arbetsgrupper, vars arbetsfält och verksamhetsperioder definieras enligt behov.

Verksamhetsidé

AMKIT-konsortiet koordinerar bibliotekens centraliserade tjänster. Detta stöder utvecklingen av lokala serviceformer, är ekonomiskt effektivt, och gör det dessutom möjligt för biblioteken att koncentrera sig på kärnverksamheten. Biblioteken erbjuder kunderna sin sakkunskap och sina informationsresurser och stöder därigenom kunskapsutvecklingen och tillväxten på både ett yrkesmässigt och individuellt plan.

Vision

AMKIT-konsortiet har en aktiv roll i ett föränderligt samarbetsnätverk. Biblioteken är attraktiva samarbetspartner för att utveckla inlärningsmiljöer och undervisning vid yrkeshögskolorna. Biblioteken främjar FoU-verksamheten och bidrar därmed till den regionala utvecklingen.

Värden

Kundcentrerat Förutseende Innovativt
Internationellt Samarbetsinriktat

Strategiska riktlinjer

Flexibel service
Strategiskt partnerskap
Expertis inom biblioteks- och informationsbranschen
Användarvänliga informations- och kommunikationstekniska lösningar
Kvalitet och effektivitet

1 Inledning

I yrkeshögskolebibliotekens föregående strategi “AMK-kirjasto – oppimisen resurssi” (gällde åren 2004-2007) betonades bibliotekens betydelse som en dynamisk integrationspunkt för lärande och forskning vid yrkeshögskolorna. En del av målen som sattes upp i denna har förverkligats och huvuddragen är alltjämt relevanta. Under den förra strategiperioden blev AMKIT-konsortiets roll allt viktigare.

De samhälleliga förändringsprocesserna har blivit allt snabbare och den strukturella utvecklingen av högskoleutbildningen kommer under de närmaste åren att omforma biblioteksvärlden. Detta kommer att medföra förändringar i verksamheten för både de enskilda biblioteken och AMKIT-konsortiet.

För nästa mål- och resultatavtalsperiod mellan undervisningsministeriet och yrkeshögskolorna, åren 2007-2009, behövs därför en ny samarbetsstrategi. Den nya strategin Sök, lär och inse är en fortsättning på den föregående strategin. I den nya strategin ingår ett urval frågor som ur bibliotekens synvinkel är mest centrala. Strategin drar upp riktlinjer för bibliotekens framtid ur både de enskilda bibliotekens och AMKIT-konsortiets synvinkel. Den är ett utvecklingsverktyg för biblioteken och AMKIT-konsortiet.

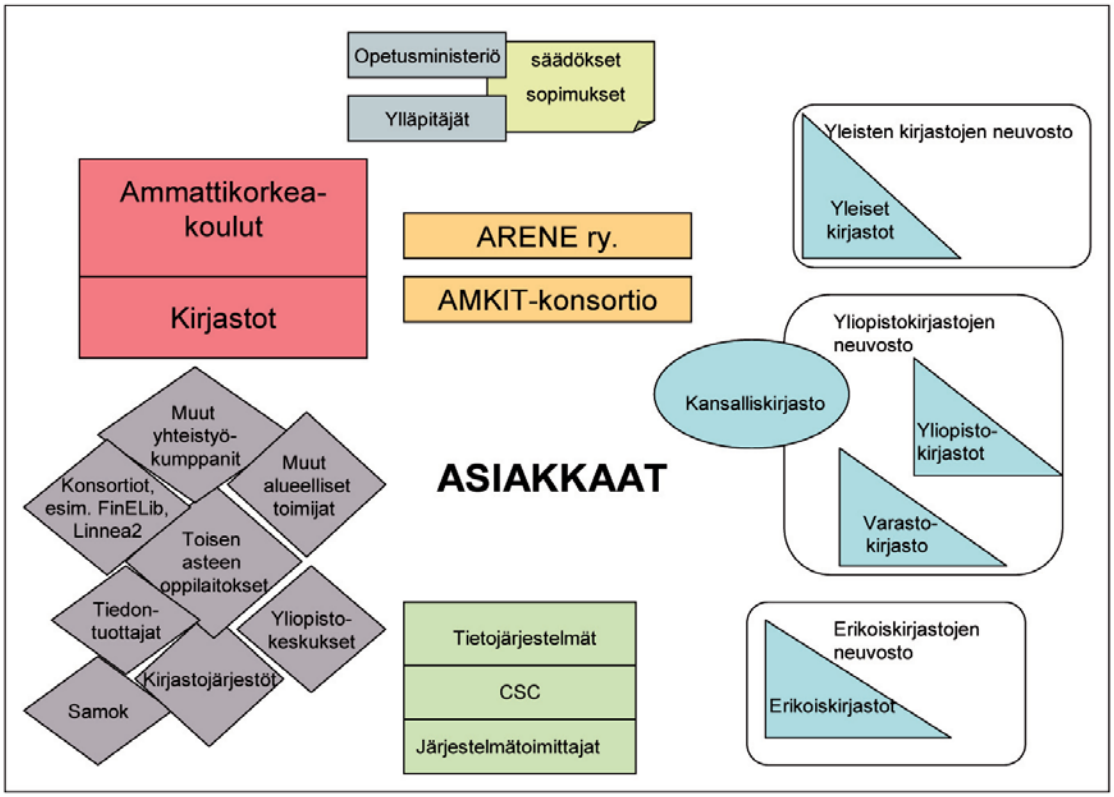

Opetusministeriö = Undervisningsministeriet
Ylläpitäjät = Huvudmännen
Säädökset = stadgar
Sopimukset = avtal
Ammattikorkeakoulut = Yrkeshögskolorna

Kirjastot = Biblioteken
ARENE ry. = ARENE rf
AMKIT-konsortio = AMKIT-konsortiet
Yleisten kirjastojen neuvosto = Rådet för de allmänna biblioteken
Yleiset kirjastot = De allmänna biblioteken
Kansalliskirjasto = Nationalbiblioteket
Yliopistokirjastojen neuvosto = Rådet för Finlands universitetsbibliotek
Yliopistokirjastot = Universitetsbiblioteken
Varastokirjasto = Depåbiblioteket
Erikoiskirjastojen neuvosto = Rådet för specialbibliotek
Erikoiskirjastot = Specialbiblioteken
Muut yhteistyökumppanit = Övriga samarbetspartner
Konsortiot, esim. FinELib, Linnea2 = Konsortier, t.ex. FinELib, Linnea2
Muut alueelliset toimijat = Övriga regionala aktörer
Toisen asteen oppilaitokset = Utbildningsanstalter på andra stadiet
Tiedontuottajat = Informationsproducenter
Yliopistokeskukset = Universitetscenter
Kirjastojärjestöt = Biblioteksorganisationer
Samok = Samok
Tietojärjestelmät = Datasystem
CSC
Järjestelmätuottajat = Systemleverantörer
Asiakkaat =KUNDER

BILD. AMKIT-konsortiets verksamhetsbetingelser

2 Sökandets tjusning

Förändringarna inom högskolorna ställer biblioteken inför utmaningen att utveckla både innehåll och färdigheter inom nya kunskapsområden.

Vision: AMKIT-konsortiet har en aktiv roll i ett föränderligt samarbetsnätverk. Biblioteken är attraktiva samarbetspartner för att utveckla inlärningsmiljöer och undervisning vid yrkeshögskolorna. Biblioteken främjar FoU-verksamheten och bidrar därmed till den regionala utvecklingen.

3 Lärändets och kunnandets glädje

Biblioteken är en del av yrkeshögskolornas pedagogiska process och innovationssystem. Det är högskolebibliotekens särskilda uppgift att främja informationskompetensen.

Verksamhetsidé: AMKIT-konsortiet koordinerar bibliotekens centraliserade tjänster. Detta stöder utvecklingen av lokala serviceformer, är ekonomiskt effektivt, och gör det dessutom möjligt för biblioteken att koncentrera sig på kärnverksamheten. Biblioteken erbjuder kunderna sin sakkunskap och sina informationsresurser och stöder därigenom kunskapsutvecklingen och tillväxten på både ett yrkesmässigt och individuellt plan.

4 Värdegrund

Värdegrunden för AMKIT-konsortiet och för biblioteken är:

Kundcentrerad
Förutseende
Innovativ
Internationell
Samarbetsinriktad

5 Strategiska riktlinjer

Visionen förverkligas med hjälp av följande strategiska riktlinjer:

Flexibel service
Strategiskt partnerskap
Expertis inom biblioteks- och informationsbranschen
Användarvänliga informations- och kommunikationstekniska lösningar
Kvalitet och effektivitet

5.1 Flexibel Service

Den främsta målsättningen med bibliotekstjänsterna är en strävan att ställa kunden i centrum. AMKIT-konsortiet utnyttjar strategiskt den strukturella förändringen för yrkeshögskolornas gemensamma väl. Alla bibliotek är lokalt delaktiga i den strukturella utvecklingsprocessen i sin region.

Kritiska framgångsfaktorer:

1. Biblioteken har en fungerande kontakt till sina kunder.

2.AMKIT-konsortiet och biblioteken har som mål att dra strategisk nytta av strukturförändringarna.

3. AMKIT-konsortiet planerar, anskaffar och producerar centraliserade bibliotekstjänster.

Åtgärder:

Arbetsfördelning. Biblioteken och AMKIT-konsortiet föregriper de strukturella förändringarna genom att söka partnerskap och bygga nätverk. Biblioteken söker aktivt nya modeller för att producera tjänster som tryggar kvaliteten och som är ekonomiskt effektiva. AMKIT-konsortiet utarbetar, planerar och anskaffar gemensamma högklassiga tjänster för sina medlemmar, t.ex. inom ramen för huvudkontorsprojektet, så att biblioteken lokalt kan koncentrera sig på det egna kärnkunnandet och kärntjänsterna.

Materialanskaffningar som överskrider gränserna mellan biblioteksektorerna. AMKIT-konsortiet deltar aktivt i utvecklingen av de nationella biblioteksnättjänsterna, speciellt FinELib. Målet är att föregripa och beakta högskolornas strukturella utveckling, vilket bör synas också i FinElibs verksamhet. För att garantera att olika biblioteksammanslutningar kan delta i nationella ämneskonsortier utarbetas avtalsmodeller, t.ex. för att ta i bruk FTE-tal för olika

utbildningsområden. Olika bibliotek behöver olika typer av material och det behövs därför nya prissättningsmodeller. Biblioteken är öppna för fördomsfria, välfungerande och ekonomiskt effektiva ämneskonsortier.

Kundmobilitet och service. De olika biblioteksektorerna har huvudsakligen gemensamma kunder. Principen om kundcentrerad service prioriteras. Flexibel service förutsätter ett identifieringssystem som gör det möjligt också för distansanvändare att använda bibliotekstjänsterna så att kraven på datasäkerhet uppfylls. AMKIT-konsortiet vill med sina ställningstaganden arbeta för att modern identifieringsteknik tas i bruk också inom förlagssektorn.

5.2 Strategiskt partnerskap

Kritiska framgångsfaktorer:

1. Biblioteken är en del av yrkeshögskolans kärnprocesser.

2. Biblioteken är en del av det nationella och internationella biblioteksnätverket och deras ställning som samarbetspartner är erkänd.

3. AMKIT-konsortiet har egna utvecklingsprojekt, men också gemensamma projekt inom biblioteksnätverket.

Åtgärder:

AMKIT-konsortiets verksamhet. AMKIT-konsortiet följer aktivt med och försöker förutse förändringar i verksamheten. Konsortiet verkar för samarbete med Nationalbiblioteket, undervisningsministeriet, biblioteksnätverket och övriga samarbetspartner och finansiärer. Konsortiet ger utlåtanden om frågor som påverkar biblioteks- och informationsbranschen, det gör utredningar om och tar initiativ till frågor som är viktiga i synnerhet för yrkeshögskolebiblioteken. Konsortiet utvecklar de internationella kontakterna t.ex. genom att undersöka möjligheterna till samarbete med internationella biblioteksorganisationer. Biblioteken verkar inom konsortiet för att främja gemensamma målsättningar och erbjuder sitt eget kunnande för att utveckla gemensamma frågor. Många yrkeshögskolebibliotek verkar i organisationer där man producerar service också för andra än yrkeshögskolesektorn. Konsortiet försöker verka för att undanröja hinder för utvecklingen av biblioteks- och informationstjänsterna och främjar på det sättet bl.a. samarbetet med lokala aktörer.

Projektverksamhet. AMKIT-konsortiet planerar och genomför utvecklingsprojekt inom biblioteks- och informationssektorn genom sitt huvudkontorsprojekt och tillsammans med Nationalbiblioteket, biblioteksnätverket, ARENE r.f. och andra aktörer. Det finns utvecklingsprojekt bl.a. inom undervisning, nätpublicering, kvalitetskontroll och standarder inom biblioteksbranschen.

5.3 Expertis inom biblioteks- och informationsbranschen

I en omvärld som snabbt förändras ökar betydelsen av yrkesskicklighet och mångsidig kunskap inom biblioteks- och informationsbranschen. Biblioteken fungerar innovativt i yrkeshögskolornas vardag och utveckling. Detta stärker bibliotekens attraktion vid nyrekrytering av yrkeskunnig personal.

Kritiska framgångsfaktorer:

1. Biblioteken har, både kvalitativt och kvantitativt, en tillräckligt stor personal, som har förbundit sig till yrkeshögskolornas målsättningar.
2. Biblioteksspersonalen upprätthåller och vidareutvecklar sin sakkunskap, bl.a. sina

yrkesmässiga, innehållsmässiga, pedagogiska och IKT-tekniska färdigheter.

3. Biblioteket är en attraktiv arbetsplats ifråga om arbetsuppgifter och lönesättning.

Åtgärder:

Kunskapsprofiler utarbetas. AMKIT-konsortiet utarbetar kunskapsprofiler för olika uppgifter liksom också förslag till gemensamma yrkesbenämningar inom biblioteks- och informationsbranschen.

God praxis. Bibliotekspersonalens sakkunskap och kunnande utvecklas genom att man samlar in och delar med sig av god praxis.

Utbildning. Behovet av och möjligheterna till att utveckla bibliotekspersonalens kunnande kartläggs. AMKIT-konsortiet arbetar för skräddarsydd utbildning för bibliotekens personal. Biblioteken verkar för branschöverskridande utbildningssamarbete med t.ex. personal inom undervisning och datateknik.

5.4 IKT-lösningar som utgår från användaren

IKT går som en röd tråd genom bibliotekens verksamhet. Datasystem behövs för att administrera och använda både tryckta och elektroniska samlingar. Fungerande datateknik är ett livsvillkor för att producera och använda biblioteks- och informationstjänster. De datatekniska lösningarna skall vara kompatibla med varandra, med andra system i ramorganisationerna och med systemen hos inhemska och utländska samarbetspartner. De datatekniska lösningarna måste göras i brett samförstånd, vara kostnadseffektiva och stå i linje med principen om hållbar utveckling.

Kritiska framgångsfaktorer:

1. Välfungerande teknisk infrastruktur

2. Kompatibla datasystem

3. Samarbete och i fråga om IKT-lösningar och tillräckliga resurser för utveckling.

Åtgärder:

Bibliotekens datasystem förnyas. Målet är att biblioteken alltid har tillgång till fungerande, tillförlitliga och uppdaterade datasystem för att trygga en kvalitativ service med kunden i centrum. Bibliotekens datasystem uppfyller kvalitetskraven i fråga om tillgänglighet och användarvänlighet. AMKIT-konsortiet är en aktiv aktör i nationella projekt kring informationssystem.

Samarbete inom IKT-branschen. AMKIT-konsortiet deltar aktivt i förberedelser och i samarbete kring projekt som berör IKT. Sådana är t.ex. stöd för inlärning, identifiering av användare, e-publicering och yrkeshögskolornas informationshanteringsprojekt. Biblioteken erbjuder sin sakkunskap och sina erfarenheter av att använda standarder till projekt som omfattar flera olika branscher och som resulterar i effektiva och ekonomiska datasystem. Genom samarbete tryggas tillräckliga utvecklingsresurser.

5.5 *Kvalitet och genomslagskraft*

Högskolornas kvalitetssystem bör möjliggöra en utveckling av verksamheten som är baserad på evidens och utvärdering. För att identifiera och svara mot kundernas olika behov i en föränderlig miljö, förutsätts en kontinuerlig utvärdering av feedback och nyckeltal. De kvantitativa och

kvalitativa mätare som används för att mäta genomslagskraften måste samordnas.

Kritiska framgångsfaktorer:

1. Jämförbara, heltäckande och tillförlitliga mätare

2. Systematisk insamling av kvalitativa och kvantitativa data om verksamheten

3. Kvalitetsarbete som överskrider gränserna mellan biblioteksektorerna

4. Ledarskap baserat på evidens och utvärdering

Åtgärder:

Utveckling av kvalitetsutvärderingen. AMKIT-konsortiet deltar i att utveckla indikatorer, metoder och redskap för kvalitetsarbetet på nationell nivå. Centrala åtgärder är att samordna de kvalitativa och kvantitativa mätarna och att utveckla jämförbara nyckeltal.

Biblioteket som en av yrkeshögskolans resultatmätare. Målet är att göra biblioteks- och informationsverksamheten till en synlig resultatmätare för yrkeshögskolorna; t.ex. genom att samla in feedback om biblioteken genom OPALA, feedbacksystemet för yrkeshögskolestuderande, och genom att utnyttja de vetenskapliga bibliotekens samstatistik för nyckeltalen i mätapparaten AMKOTA. Med hjälp av detta kan man visa på bibliotekens andel av yrkeshögskolornas resultat.

6 Framåt tillsammans

Under denna strategiperiod sker strukturella förändringar på många plan. För att biblioteken skall vara framgångsrika måste de söka nya samarbetspartner, nätverk och samarbetsformer. Det skapas
bibliotek som är gemensamma för flera organisationer och projekt- och annat samarbete mellan biblioteken gör det möjligt att producera tjänster på nya sätt. Kvalitetssystemen och utvärderingsmätarna utvecklas. Biblioteken får nya utmaningar inom sitt kompetensområde. Vissa områden inom bibliotekens traditionella serviceproduktion omorganiseras. Biblioteken får större betydelse för att utbilda informationskompetenta yrkesexperter för arbetslivet. Yrkeshögskolebiblioteken bär sin del av att högskolan lyckas i uppgiften att utveckla regionen. Inom många områden är yrkeshögskolebiblioteket regionens enda vetenskapliga bibliotek. AMKIT-konsortiet är ett centralt forum för biblioteksamarbete och bidrar till att utveckla biblioteksnätverket på nationellt plan.

”Sök, lär och inse tillsammans” är en strategi för samarbetet mellan yrkeshögskolebiblioteken och genomförs som en del av AMKIT-konsortiets verksamhetsplanering. I de årliga verksamhetsplanerna preciseras mål och åtgärder i enlighet med de strategiska riktlinjerna, medan verksamhetsberättelserna följer upp hur de genomförts. Biblioteken strävar efter att åtgärderna i denna strategi och utvärderingen av genomförandet innefattas som en del av strategi- och utvärderingsprocesserna i den egna yrkeshögskolan.

Källor

AMK-kirjasto - oppimisen resurssi. Ammattikorkeakoulukirjastojen strategia 2004 – 2007. 2003.

AMK -kirjastojen verkkopalvelustrategia: sisältöjä, välineitä ja osaamista yhteistyössä. 2006.

Informations- och kommunikationsstrategi för AMKIT-konsortiet 2005-2007. 2005.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2006. 2006.

Biblioteksstrategi 2010. Undervisningsministeriets publikationer 2003:1.

Utvecklingsplan för utbildning och forskning 2003–2008. Undervisningsministeriets publikationer 2004:6.

Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen periaatteet. Opetusministeriön monisteita 2006:2.

Opetusministeriön hallinnonalan tietohallintostrategia 2006–2015. Opetusministeriön julkaisuja 2006:52.

Suomen yliopistokirjastojen neuvoston strategia vuosille 2007–2012. 2006.